

INFORME 2: ANÀLISI DE RELATS DE VIDA **Esquerra del Ter (Girona)**

HEBE
PROJECT

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Projecte de recerca "PROJECTE HEBE. L'empoderament de joves en la comunitat. Anàlisi de casos a partir de tres comunitats (HEBE-III). Projecte Ref.: PID2020-119939RB-100 finançat per MCIN/AEI/ 10.13039/501100011033"

Avís legal:

Aquesta obra està subjecta a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 4.0 Internacional de Creative Commons (CC BY-NC-ND 4.0). <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Autoria de l'informe

Pere Soler

Lara Morcillo

Juan González

Carme Trull

Narcís Turon

Cayetano Gómez

Myrte Monseny

Clàudia Motjé

i Margarita Llauger

Sumari de continguts

1. Introducció a l'informe.....	5
2. Aplicació metodològica dels relats de vida	6
2.1. Disseny dels relats de vida	6
2.2. Selecció de participants en els relats de vida.....	6
2.3. Aplicació i desenvolupament dels relats de vida	7
3. Resultats.....	8
3.1. Bloc A: Dimensions d'empoderament.....	8
3.1.1. Taula de freqüències	8
3.1.2. Descripció detallada de cada codi.....	8
3.2. Bloc B: Valoració de la comunitat	11
3.2.1. Taula de freqüències	11
3.2.2. Descripció detallada de cada codi.....	12
3.3. Bloc C: Reflexió entorn de la comunitat.....	16
3.3.1. Taula de freqüències	16
3.3.2. Descripció detallada de cada codi.....	16
4. Síntesi	21
5. Bibliografia.....	22
Annex 1. Guió relats de vida	23
Annex 2. Codis i definicions.....	26

Sumari de Taules

Taula 1. Perfils de persones joves. Relats de vida.....	7
Taula 2. Perfils de joves seleccionats per a relats de vida a l'Esquerra del Ter	7
Taula 3. Freqüències de les dimensions d'empoderament en els relats de vida dels joves.....	8
Taula 4. Taula de freqüències en relació amb els codis relacionats amb els agents, moments i processos per a l'empoderament juvenil.....	11
Taula 5. Freqüències relacionades amb la reflexió sobre la comunitat.....	16

1. Introducció a l'informe

Aquest informe forma part d'una de les estratègies metodològiques portades a terme en el marc del projecte d'R+D+I "Projecte HEBE. L'empoderament de joves en la comunitat. Anàlisi de casos a partir de tres comunitats", ref.: PID2020-119939RB-I00", finançat per MCIN/AEI/10.13039/501100011033/.

L'estudi que es presenta conté algunes qüestions inicials que guien el treball i a les quals, d'una manera o altra, s'espera poder donar alguna resposta: Com influeix la comunitat en l'empoderament juvenil? Quines estratègies i recursos hauria de potenciar la comunitat per tal de facilitar l'empoderament de les persones joves? Quines sinergies s'estableixen entre els projectes socioeducatius amb finalitat empoderadora i el seu entorn comunitari? Quin és l'impacte dels projectes d'empoderament juvenil en les persones joves mateixes i en la comunitat?

Aquestes qüestions s'aborden a través de diferents estratègies metodològiques. La voluntat és tenir present aquesta mirada multimetodològica per tal d'aprofitar específicament allò de particular que pot aportar cada proposta metodològica i escollir d'aquesta manera les qüestions més oportunes en cada cas. A la vegada, també es busca la complementarietat entre les propostes i la màxima garantia d'abast d'informació en la recerca.

L'informe que ara teniu a les mans recull de forma sintètica el treball que s'ha portat a terme a través de la realització de relats de vida amb joves de la comunitat delimitada pel sector de l'Esquerra del Ter a Girona. Aquest informe, juntament amb l'[Informe 1: anàlisi d'entrevistes: Esquerra del Ter \(Girona\)](#) i l'[Informe 3: anàlisi de grups de discussió](#), conforma el recull de dades que fonamenten i donen lloc a l'[Informe de la comunitat Esquerra del Ter \(Girona\)](#).

2. Aplicació metodològica dels relats de vida

El relat de vida és una estratègia qualitativa que s'emmarca en la recerca (auto)biogràfica en educació, orientada a la reflexió al voltant dels vincles entre la persona i les esferes socials on es mou i amb les quals interactua (Passeggi, 2011). Consisteix en la transcripció, reconstrucció i anàlisi del relat que realitza la persona, sobre les vivències més destacades de la pròpia vida (Martín García, 1995); en aquest cas, a través de l'entrevista biogràfica-narrativa. D'aquesta manera, es poden identificar els esdeveniments o etapes corrents, normatives, i també els períodes crítics o normatius que han marcat la trajectòria de la persona, des de la seva pròpia perspectiva.

Els relats de vida s'han enregistrat, transcrit i analitzat a través del programa d'anàlisi de dades qualitatives Atlas.Ti, i n'analitzarem els resultats en aquest informe.

2.1. Disseny dels relats de vida

En aquest projecte, s'ha utilitzat el relat de vida per comprendre les vivències i la importància que l'entorn i els recursos comunitaris han tingut en els processos d'empoderament de les persones joves. Concretament, s'indaga en la trajectòria de persones joves amb perfils diversos en relació amb la vinculació al territori, la seva valoració del suport que han sentit des de la comunitat i les seves propostes per millorar les experiències de les persones joves. El relat s'estructura en tres moments:

- a) Un moment inicial centrat en la recollida d'informació més descriptiva
- b) Un segon moment dedicat a la valoració personal
- c) Finalment, es preveu un darrer moment orientat més a la recollida d'informació propositiva

Aquest punt de partida, juntament amb el desplegament dels objectius del projecte i la selecció de les variables d'interès que poden aportar informació en cada cas, ens permet construir un guió inicial. Tal com ens fa notar Martín García (1995), l'aplicació d'aquesta tècnica en l'àmbit de la pedagogia social és útil per aprofundir i precisar algunes qüestions o problemes. El resultat final és l'instrument que es presenta en l'"Annex 1. Guió relats de vida".

Tal com es pot veure, el document final estableix clarament:

- a) L'objectiu del relat de vida a obtenir: *Saber qui ha acompanyat el/la jove en el procés d'empoderament, saber com s'ha sentit ell o ella i quin ha estat el seu rol en aquest procés.*
- b) Com s'han de fer les trobades per obtenir el relat: Es detalla com es poden estructurar les sessions i els aspectes essencials per a la recollida de la informació.
- c) El guió: Quin és el guió inicial de partida i com s'ha de tenir en compte a l'hora de conduir el relat. Es presenta el guió com una pauta orientativa estructurada en els tres blocs (descriptiu, valoratiu i propositiu) inicialment establerts.

La tècnica del relat de vida no requereix una validació prèvia específica del guió o de la pauta que orientarà el debat. Es parteix d'una pauta inicial però es deixa que el relat flueixi i que sigui el mateix entrevistat o entrevistada, autor/a del relat, qui vagi aprofundint i ampliant el discurs en funció dels seus interessos i prioritats (Mas García, 2007). El guió únicament serveix de contrast per tal d'assegurar que s'han tractat els aspectes d'interès per a la recerca.

2.2. Selecció de participants en els relats de vida

En primer lloc, es té en compte que la selecció de participants tingui present tant la varietat del perfil de participants com l'investigador/a que recollirà el relat. En segon lloc, en la selecció dels

perfiles dels participants es té en compte, a banda de l'edat, el gènere, la trajectòria formativa-laboral, la participació, l'exclusió i l'origen. A la Taula 1 es poden veure les variables proposades.

Taula 1. Perfiles de persones joves. Relats de vida

	De 16 a 20 anys	De 21 a 25 anys	Més de 25 anys
Gènere	Home / dona / no binari	Home / dona / no binari	Home / dona / no binari
Trajectòria formativa-laboral	Estable / inestable / no lineal o itinerari irregular	Estable / inestable / no lineal o itinerari irregular	Estable / inestable/ no lineal o itinerari irregular
Participació	Participació institucional clàssica / participació no institucional o no participació	Participació institucional clàssica / participació no institucional o no participació	Participació institucional clàssica / participació no institucional o no participació
Exclusió	Sí/no	Sí/no	Sí/no
Origen	Nascut a Catalunya o Espanya / nascut a l'estranger	Nascut a Catalunya o Espanya / nascut a l'estranger	Nascut a Catalunya o Espanya / nascut a l'estranger

Font: Elaboració pròpia.

A l'hora d'escollir els joves que aportaran el seu relat de vida, es contacta amb el grup motor d'aquesta comunitat i s'estudien les diferents alternatives fins arribar a configurar la selecció següent (Taula 2). La quantitat de variables fa impossible que en aquesta comunitat es puguin considerar totes les variables, però es mira de seleccionar tres joves que siguin tan heterogenis entre ells com sigui possible.

Taula 2. Perfiles de joves seleccionats per a relats de vida a l'Esquerra del Ter

	GIR_L2RV_Jove1	GIR_L2RV_Jove2	GIR_L2RV_Jove3
Esquerra del Ter	19 anys, dona, trajectòria formativa regular, participació institucional, pertany a minoria cultural i nascuda a Catalunya.	20 anys, home, trajectòria formativa irregular, participació no institucional, en situació de no exclusió, nascut a Catalunya.	16 anys, dona, trajectòria formativa irregular, participació institucional, en situació de no exclusió i nascuda a Catalunya.

Font: Elaboració pròpia.

2.3. Aplicació i desenvolupament dels relats de vida

El treball de camp s'ha desenvolupat com estava previst, tot i que hi ha hagut dificultats, especialment a l'inici. Les dificultats més grans han estat relacionades amb la identificació de les persones joves que podrien participar en els relats de vida. Un cop identificades, tot i que hi ha hagut modificacions en les agendes per gestionar la trobada, el procés s'ha desenvolupat amb normalitat. Els relats són desiguals en funció de la implicació de cada persona jove amb el seu territori o de la fluïdesa a l'hora de parlar. En alguns casos fa falta formular moltes preguntes perquè la persona jove pugui travar el seu discurs i relat, i ens adonem que és de les primeres vegades que pensa sobre la seva trajectòria. En altres casos, en canvi, el relat és fluid i el nombre de preguntes es redueix molt. A continuació n'analitzarem els resultats.

3. Resultats

3.1. Bloc A: Dimensions d'empoderament

3.1.1. Taula de freqüències

En la taula següent podem observar el nombre de vegades que els codis que fan referència a les 9 dimensions de l'empoderament apareixen i com es distribueixen entre els tres relats de vida.

Taula 3. Freqüències de les dimensions d'empoderament en els relats de vida dels joves

	Jove 1				Jove 2				Jove 3				Totals		
	Absolut	Relatiu de la fila	Relatiu columna	Relatiu taula	Absolut	Relatiu de la fila	Relatiu columna	Relatiu taula	Absolut	Relatiu de la fila	Relatiu columna	Relatiu taula	Absolut	Relatiu de la fila	Relatiu taula
Autoestima	6	40,00%	9,23%	5,13%	4	26,67%	14,29%	3,42%	5	33,33%	20,83%	4,27%	15	100,00%	12,82%
Autonomia	15	71,43%	23,08%	12,82%	2	9,52%	7,14%	1,71%	4	19,05%	16,67%	3,42%	21	100,00%	17,95%
Capacitat crítica	4	50,00%	6,15%	3,42%	2	25,00%	7,14%	1,71%	2	25,00%	8,33%	1,71%	8	100,00%	6,84%
Eficàcia	4	80,00%	6,15%	3,42%	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	20,00%	4,17%	0,86%	5	100,00%	4,27%
Identitat comunitària	14	73,68%	21,54%	11,97%	5	26,32%	17,86%	4,27%	0	0,00%	0,00%	0,00%	19	100,00%	16,24%
Metaaprenentatge	2	66,67%	3,08%	1,71%	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	33,33%	4,17%	0,86%	3	100,00%	2,56%
Participació	13	43,33%	20,00%	11,11%	11	36,67%	39,29%	9,40%	6	20,00%	25,00%	5,13%	30	100,00%	25,64%
Responsabilitat	7	63,64%	10,77%	5,98%	3	27,27%	10,71%	2,56%	1	9,09%	4,17%	0,86%	11	100,00%	9,40%
Treball en equip	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	20,00%	3,57%	0,86%	4	80,00%	16,67%	3,42%	5	100,00%	4,27%
Totals	65	55,56%	100,00%	55,56%	28	23,93%	100,00%	23,93%	24	20,51%	100,00%	20,51%	117	100,00%	100,00%

Font: Elaboració pròpia.

El codi (dimensió d'empoderament) que més present ha estat és el corresponent a la dimensió de participació, que ha ocupat una quarta part de les referències en els relats de vida, un total de 30 referències (25,64 %). Ha tingut posicions preferents en els relats dels tres joves. En segon lloc sobresurten també, en tots tres relats, la dimensió d'autonomia, amb 21 citacions (17,95 %) i la identitat comunitària, amb 19 (16,24 %).

En l'extrem oposat, els codis menys mencionats en els relats han estat els referents a la dimensió de metaaprenentatges, amb 3 referències (2,56 %) i l'eficàcia i el treball en equip, ambdós amb una presència de 5 referències (4,27 %) en el conjunt de freqüències d'aquests codis.

Val la pena comentar que el relat de la jove 1 és el més ric, amb diferència, de manera que aquest relat sol conté més de la meitat del codis a analitzar, amb 65 cites (55,56 %) del total de cites.

3.1.2. Descripció detallada de cada codi

Participació

És el codi més referenciat en els relats dels joves, amb 30 referències (25,64 %). Els tres relats de vida dels joves de l'Esquerra del Ter atribueixen una importància especial a la seva participació i implicació en la vida del barri. Especialment a Germans Sàbat, per la convivència i els llaços de comunitat que hi ha entre els veïns que viuen en aquest barri concret. Les paraules de la jove 1 exemplifiquen aquesta vinculació i aquest sentiment:

Sí, les festes del poble. Eren increïbles abans. Igual que abans es feia el cine de nit, el cinema de nit. Buah, m'encantava perquè ens ajuntàvem tot el poble, literal. Som un poble..., bé, és barriada, Germans Sàbat és barriada, Taialà és poble, però Germans Sàbat és barriada i ens ajuntàvem tota la barriada allà, a veure la pel·li, i era... (GIR_L2RV_Jove1A)

I aquest idea, que ja es porta assumida des de petits, és la que, segons el relat dels joves, determina que hi hagi un fort sentiment de pertinença, identificació i implicació que afecta aquesta comunitat específica:

Siempre se ha participado en todo, porque desde la escuela ya nos han enseñado, han hecho proyectos y cosas que ha participado el barrio, también nos han dicho de participar a todos, y siempre como que..., me siento muy bien al participar en cosas, que se pueda hablar de cómo es la vida de Hermanos Sàbat, y de que la gente también participe para que se les escuche un poquito al menos. Porque suelen ser barrios en los que nadie sabe nada, pero en proyectos o en cosas que han tenido que ver con el barrio, como la fiesta de Hermanos Sàbat, hacen que la gente vaya hablando de nosotros y se anime a visitar al barrio. Es lo que siento en mi participación, que he intentado ayudar en todo momento que se me ha ofrecido, o que yo he podido. (GIR_L2RV_Jove2A).

Aquesta vinculació no es dona, però, a nivell de tot el sector de l'esquerra del Ter, malgrat que també el jove 2 identifica que el fet d'estar apartat de la ciutat ajuda a reforçar el sentiment de comunitat i de connexió entre els veïns:

Sempre he tingut gent aquí que m'ha ajudat, gent que t'apoya, tot el món ens coneixem. És com molt familiar tot. Perquè ningú té enveja, ningú... Tots es volen ajudar entre ells, tots estem com connectats d'alguna manera. Tots ens saludem, no mostrem faltes de respecte entre nosaltres. És com que si ets del barri, ja saps que allò sagrat és la teva família. Ja saps com hem viscut tots, per així dir-ho. (16:3 ¶ 16, in GIR_L2RV_Jove2A).

El sentiment de pertinença que es transmet a través dels tres relats queda clar que afavoreix la participació perquè facilita la relació i connexió entre els joves del territori. Comenten:

Ens ajudem molt... (GIR_L2RV_Jove1A)

Puedo estar con mis amigos nada más, pero con gente desconocida..., bueno, desconocida, con los que no tengo un vínculo de amistad, de familiaridad, pero igualmente puedo tener una relación con ellos, sea menos o sea más. (GIR_L2RV_Jove2A)

Está todo muy relacionado, todos sabemos quiénes somos todos, todos nos saludamos entre todos. Es que no ha cambiado nada, el buen rollo que había en el barrio y la sociabilidad que había también en este barrio, como que siempre ha sido la misma de buena. No nos hacemos nada entre nosotros, siempre nos tenemos respeto. Es como que tenemos un código de respetarnos los del barrio." (GIR_L2RV_Jove2A)

Autonomia

És el codi que ocupa la segona posició en els relats dels joves, amb 21 citacions (17,95 %). L'autonomia, la capacitat d'emprendre accions i iniciatives i autogestionar-les, és una de les dimensions de l'empoderament que es fa més evident entre els joves. En els relats recollits els joves posen l'accent en aquells aspectes de la vida que condicionen o limiten aquesta possibilitat d'autonomia. En primer lloc, sobresurt el treball i, amb ell, la possibilitat de gaudir d'uns recursos econòmics propis que donin accés a aquesta llibertat:

Pero para ganarme mis quince-veinte euros, yo me iba a arbitrar al campo de tiro. Y me levantaba a las ocho de la mañana para irme con mi padre a arbitrar, a ayudar al del bar y, luego, me iba con quince euros un sábado, en vez de quedarme durmiendo todo el día. Y desde los doce años estuve haciendo eso y hasta que no pude encontrar un curro decente, como el año pasado que el fin de semana sí que podía tener ya mi dinero bien, los fines, pues, siempre hacía eso. En vez de pedirles a mis padres, que no te digo yo que nunca me hayan dado, muchas

veces les he pedido a mis padres yo, pero también para ganarme mi dinero, pues, aunque fueran quince euros me levantaba a las ocho de la mañana: “Oye, ¿te vienes por la mañana a hacer esto?” “No, porque tengo que arbitrar en el campo de tiro.” Y muy poca gente ahora, hoy en día, y mira que yo soy un niño de dieciocho años, muy poca gente hoy en día hace eso. (GIR_L2RV_Jove2C)

En segon lloc, els relats analitzats posen èmfasi en la necessitat d'accés a la mobilitat com a recurs per a l'autonomia i, amb ella, l'empoderament. El sector de l'esquerra del Ter queda separat del centre de la ciutat per algunes vies de circulació i pel mateix riu. Alguns dels serveis de la ciutat poden quedar a 40 o 50 minuts a peu i, malgrat que això no és una distància inaccessible, sí que pot condicionar la participació en determinats actes. D'altra banda, hi ha alguns barris en aquest sector que estan a una distància del centre de la ciutat fins i tot superior. El carnet de conduir, i amb ell, l'accés a la possibilitat de desplaçament autònom, en el cas de disposar d'un vehicle, és viscut pels tres joves que han compartit el seu relat com l'accés a un nivell d'autonomia més alt, que els obre noves perspectives:

Sí. El necesito molt. Em fa ser molt independent. Gràcies a això, puc ser independent quant als pares, perquè a mi no m'agradava agafar i dir: “Mama, porta'm cap aquí, mama, vine'm a buscar.” Tampoc m'agrada posar els meus pares en carretera perquè m'hagin de venir a buscar un dia de festa. Si hi ha vegades que en comptes d'agafar el cotxe vas caminant. (GIR_L2RV_Jove1B)

També la implicació en activitats de participació social és analitzada com un recurs per a l'adquisició d'autonomia. Més enllà de la formació reglada (estudis secundaris o estudis postobligatoris) es valora l'àmbit de l'educació no formal com una oportunitat d'establir noves xarxes i relacions i, alhora, com un espai de descoberta d'un mateix:

Bueno, sí, cuando acabé la ESO..., bueno, cuando empecé en sexto, hacía judo. Eso porque me gustaba; no me ayudó ni nada. Lo que..., mira, la etapa que más me ayudó para quitarme de esa vergüenza y ser más extrovertido fue que desde primero de la ESO –que allí ya nadie me hacía bullying, pero igualmente siempre te queda lo de “Hostia, ¿y si me lo volvieran a hacer?”, desde primero de la ESO hasta tercero, después de repetir, porque repetí un curso, pongamos que en 2019-2020, hice teatro, y eso me ayudó mucho, hacer teatro. Es una de las pasiones que tengo, pero no continuo día a día porque no me lo puedo compaginar. Pero, bueno, el teatro me ayudó mucho a salir de ese ámbito. (GIR_L2RV_Jove2B)

Malgrat que aquests han estat els principals aspectes que han articulat el relat dels joves en relació amb l'autonomia, s'ha fet present també la necessitat d'habitatge com a opció clara que afavoreix l'autonomia. Del seu relat es desprèn la idea que ja no consideren aquesta opció perquè saben que no hi poden accedir a causa del cost econòmic que no poden assumir ni ells, ni les seves famílies.

Identitat comunitària

La identitat comunitària, amb 19 referències (16,24 %) ocupa la tercera posició en els relats de vida. Es fa evident que hi ha un cert sentiment de nostàlgia per la vida viscuda durant la infància, en el sentit del fort sentiment de comunitat i llaços d'amistat que configuraven la població del barri. El relat de la jove 1 és molt clar en aquest sentit:

Tots estàvem molt units perquè ens coneixíem tots els del barri. Els meus veïns eren com els meus avis, perquè jo anava a casa d'ells, podia passar allà les tardes o el dia perfectament, que jo estava segura en aquella casa. Ara no estic tan segura, però perquè en general ha canviat molt la cosa. Però no només en el meu barri sinó a Girona. (GIR_L2RV_Jove1A)

El jove 2 també confirma aquest fort sentiment de pertinença, especialment entre els veïns de Germans Sàbat. Així ho explica:

Sempre he tingut gent aquí que m'ha ajudat, gent que t'apoya, tot el món ens coneixem. És com molt familiar tot. Perquè ningú té enveja, ningú... Tots es volen ajudar entre ells, tots estem com connectats d'alguna manera. Tots ens saludem, no mostrem faltes de respecte entre nosaltres. És com que si ets del barri, ja saps que allò sagrat és la teva família. Ja saps com hem viscut tots, per així dir-ho. (GIR_L2RV_Jove2A).

Aquest sentiment de pertinença, però, consideren que no es dona igual a tot el sector de l'esquerra del Ter. Els barris més apartats i fruit d'una immigració vinguda en massa en un moment concret contribueixen a aquest sentiment d'identificació entre els membres de la comunitat. Els barris més propers al centre de Girona i construïts posteriorment com a expansió de la ciutat, sembla que no tenen aquest sentiment tan arrelat, almenys entre els joves.

Taià i Germans Sàbat, més, perquè és com si fos el mateix. Domeny i Fontajau estan com més apartats, perquè no està com... És que Taià i Germans és junt, i Domeny i Fontajau són com els afores. No sé si m'explico. (GIR_L2RV_Jove1A)

3.2. Bloc B: Valoració de la comunitat

3.2.1. Taula de freqüències

En aquest bloc de l'informe es presenten els resultats obtinguts en relació amb els agents, moments i processos que, segons els relats de vida recollits dels tres joves, contribueixen a l'empoderament juvenil i són impulsats per part de la comunitat. És a dir, amb quins agents, moments i processos la comunitat contribueix a l'empoderament dels joves.

Els resultats obtinguts es poden veure de manera simplificada en la Taula 4 de freqüències.

Taula 4. Taula de freqüències en relació amb els codis relacionats amb els agents, moments i processos per a l'empoderament juvenil

	RV JOVE 1			RV JOVE 2			RV JOVE 3			Totals				
	N	Relatiu fila	Relatiu columna	Relatiu taula	N	Relatiu fila	Relatiu columna	Relatiu taula	N	Relatiu fila	Relatiu columna	Relatiu taula	Total absolut	Relatiu taula
Agents: Administració	3	100,00%	3,26%	2,27%	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	3	2,27%
Agents: Altres agents	5	55,56%	5,43%	3,79%	4	44,44%	11,43%	3,03%	0	0,00%	0,00%	0,00%	9	6,82%
Agents: Família	11	68,75%	11,96%	8,33%	5	31,25%	14,29%	3,79%	0	0,00%	0,00%	0,00%	16	12,12%
Agents: Grup d'iguals	8	72,73%	8,70%	6,06%	3	27,27%	8,57%	2,27%	0	0,00%	0,00%	0,00%	11	8,33%
Agents: Profession./refer.	17	54,84%	18,48%	12,88%	11	35,48%	31,43%	8,33%	3	9,68%	75,00%	2,27%	31	23,48%
Espai virtual	1	100,00%	1,09%	0,76%	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	1	0,76%
Espais i equipaments	15	83,33%	16,30%	11,36%	2	11,11%	5,71%	1,52%	1	5,56%	12,50%	0,76%	18	13,64%
Moments	5	62,50%	5,43%	3,79%	3	37,50%	8,57%	2,27%	0	0,00%	0,00%	0,00%	8	6,06%
Programes i serveis	15	68,18%	16,30%	11,36%	6	27,27%	17,14%	4,55%	1	4,55%	12,50%	0,76%	22	16,67%
Recursos	12	92,31%	13,04%	9,09%	1	7,69%	2,86%	0,76%	0	0,00%	0,00%	0,00%	13	9,85%
Totals	92	69,70%	100,00%	69,70%	35	26,52%	100,00%	26,52%	5	3,79%	100,00%	3,79%	132	100,00%

Font: Elaboració pròpia.

Del total dels 132 codis que descriuen aquest bloc, 92 (69,7 %) pertanyen al relat de la jove 1. Aquesta primera dada ens indica que els altres dos relats seran necessàriament menys productius per a l'objectiu d'aquesta recerca. El relat del jove 2 aporta una freqüència de 35 referències als

codis seleccionats (26,52 %) i és la jove 3 la que aporta menys dades en relació amb aquest bloc, només 5 referències als codis objecte d'estudi (3,79 %).

En relació als codis, el més referenciat en els tres relats de vida ha estat els professionals i referents com agents facilitadors de l'empoderament, amb 31 cites (23,48 %). En segon lloc, els programes i serveis, amb 22 cites (16,67 %) i, el tercer lloc, els espais i equipaments, amb 18 cites (13,64 %). Aquesta prioritització es reproduïx en els tres relats, encara que amb freqüències molt desiguals. Del que menys parlen els relats analitzats és de l'espai virtual, amb només una cita (0,76 %) i de l'administració com agent facilitador de l'empoderament, amb 3 cites (2,27 %).

3.2.2. Descripció detallada de cada codi

Els professionals i referents com a agents facilitadors de l'empoderament

Els tres relats de vida coincideixen a apuntar la figura de determinats referents educatius professionals com a principals agents que han contribuït al seu empoderament. El valor total és de 31 referències a aquest codi (23,48 %). Els relats de la jove 1 i del jove 2 coincideixen a seleccionar els educadors socials que hi ha al territori de l'esquerra del Ter. Creuen que aquestes figures són determinants per als joves d'aquesta comunitat. Ho exemplifiquen amb la seva pròpia trajectòria:

L'Esther és que ha ajudat moltíssimes persones, ja sigui en els estudis, en la teva vida personal... És que t'ajuda molt, la veritat (...). No he tingut germanes, he tingut germans només, doncs la tinc a ella, perquè li puc contar moltes coses. Li tinc molta confiança. (...). M'ha donat molts consells i m'agrada molt la relació que tinc amb ella també. No parlem sempre, però quan parlem ens ho diem tot, perquè és que li puc contar qualsevol cosa. (GIR_L2RV_Jove1A)

Ayudarme. Yo era un bala perdida. Pero lo que hicieron fue ayudarme; ayudarme todo lo que podían, intentarme centrar. (GIR_L2RV_Jove2C)

El Punt de Trobada o el mateix espai de Centre Obert són alguns dels espais que es referencien en aquests relats i que contribueixen a reforçar i connectar la feina que aquests educadors fan, sovint a través del medi obert, en contacte amb els joves del carrer i a través de la relació amb l'institut.

També s'esmenta el treball de la psicòloga i orientadora de l'institut i de la tasca important que es fa –o s'hauria de fer– des d'aquest servei orientant i donant suport a molts joves que ho necessiten.

Com a jove, és que és molt important una orientació perquè puguin els nens de l'institut saber què és el que poden fer, o tenir alguna idea del que poden fer. Que et donin més charlas també, a l'institut. És molt important, jo trobo, sobretot ara, els nens són molt diferents, són més sueltillos, charlas de relacions sexuals, no només d'orientació per estudiar, sinó orientació sexual, perquè és molt important això, sobretot per als nens. (GIR_L2RV_Jove1B)

També es reconeix la feina que fan els professors i tutors de l'institut. En aquest sentit, hi ha opinions diferents en els tres relats. Per exemple, el relat del jove 2 és molt clar a partir del reconeixement que han tingut en la seva pròpia trajectòria:

Yo lo bueno que he tenido es que siempre con los profesores me he llevado bien. Pero los que me ayudaron realmente a salir de eso de las drogas y saber respetar a la gente fueron cuando se acabó esa época que fue en el ciclo, cuando empecé el ciclo. Nada, el año pasado, en setiembre del año pasado fue cuando salí de aquella época. Los profesores del ciclo me veían muy chulo, pero con buen fondo y con buen corazón. Y hablando entre ellos, pues, yo me atreví a decírselo a mi tutor, al Lluís Coll, mi tutor de ahora, o a [#; 0:25:00], que es un profesor que tengo ahora, o a María Pulido, gente que me paraba a hablar y me decía: "Oye, Víctor, para ir bien encaminado tienes que hacer esto, esto, esto y esto." Y, pues, ellos fueron los que me

ayudaron. Si a mi tutor, en vez de tutor lo tengo de colega. Si estábamos en medio del servicio de prácticas del colegio y le decía “¡Que te calles, maricón!” y no se enfadaba. Y él también lo mismo a mí, era como colegas o compañeros de trabajo. Lo que pasa que era él el que me hacía enseñar a mí. Pero han sido los referentes..., para poder cambiar y yo ser mejor persona han sido los profesores del ciclo. (GIR_L2RV_Jove2B)

Al mateix temps, però, el relat de la jove 3 assenyalava la necessitat d'actualització i connexió que alguns d'aquests professionals haurien de fer per tal de poder-se relacionar amb els joves actuals i les seves potencialitats:

Que està molt antiquada. Que els professors són massa... ja vells, si tenen una educació, una manera d'explicar molt antiga, que no s'ha actualitzat i encara que aquest centre és relativament nou. La meva germana té 25 anys, i es va construir quan ella anava a passar l'any següent o dos anys a l'ESO. No té més de 20 anys. Però, així i tot, és un centre que és molt antic. És nou per fora, però els professors, la manera d'explicar... És que és antiga, és com de... fa molt de temps, que no és dinàmic, és... d'estudiar, estudiar, estudiar, fer exàmens, estudiar i fer exàmens. Si ho fas malament, suspens, si ho fas bé, aprovat, però no és com... jo, on estic, al Montilivi, no, a Montjuïc, perdó, que em confonc molt. Estic a Montjuïc en una llar d'infants. I encara que siguin nens, jo veig molt que exploten les capacitats de cada nen i s'adapten molt a les teves capacitats. I això, quan entres a l'ESO, es deixa de fer. I no perquè hagi entrat a l'ESO deixaràs de tenir unes capacitats diferents d'un altre nen, i aquest és el problema, al final. Que per exemple a mi, se'm jutja igual que a una persona que... et tregui les mates de deu, i a mi les mates se'm donen fatal. I no és que jo sigui tonta. I jo crec que aquest és el problema, que... Encara que jo tingui molta capacitat per tot lo artístic i sigui un deu en aquest entorn, és igual, perquè jo les coses principals de l'institut no les sé fer, i és clar... (GIR_L2RV_Jove3A2)

Programes i serveis

Els programes i serveis educatius potenciadors de l'empoderament juvenil ocupen la segona classificació en aquest bloc, amb un total de 22 referències (16,67 %). Els tres relats de vida coincideixen a situar aquest codi en segona posició.

El programa o servei del qual més es parla és el Punt de Trobada. Queda clar que és un recurs que els educadors i educadores d'aquest sector utilitzen per connectar i establir vincles amb els joves.

Els nens, que molts ja venen del centre obert. Molts dels nens ja han estat al centre obert, ja van al punt de trobada. Clar, tot i així, el punt de trobada fa que la gent es connecti, perquè tenen l'Instagram, segueixen a tots els nens del barri, o fan... Em diuen a mi: “Marta, diles que estamos aquí, que ayudamos”, tal... I jo ho faig. I els dic: “Ves amb l'Esther, que ella t'ajuda.” (...) En el punt de trobada sí que hem agafat i hem dit: “Buah, vull fer això” Allí sí que hem tingut debats. (GIR_L2RV_Jove1B)

Els relats dels joves també fan referència al casal. En aquest cas l'identifiquen com un programa més aviat infantil i fan notar que no està pensant per a ells:

M'hauria agradat anar a algun casal, però no sé, després veia les meves amigues i ja fèiem coses. (...) Sento que els casals és com un col·le, però en comptes de... (...) Hi ha casals per a nens, però... O sigui, per a primària, però per a joves, no. (GIR_L2RV_Jove1B)

Queda clar que la biblioteca del barri i el centre cívic són equipaments coneguts i reconeguts per part d'aquests joves, tot i que alguns d'ells no els utilitzin habitualment. En tot cas, són valorats com a equipaments útils i necessaris, però no com a programes o serveis juvenils:

El que és biblioteca i centre cívic, la veritat és que bé, perquè jo, quan era petita, i quan he estat a l'institut, no anava molt, la veritat, perquè ara, amb internet ho tens tot, però anar a la

biblioteca a mi m'agradava. Les vegades que hi anava, doncs, superbé, perquè m'anava bé per concentrar-me. (GIR_L2RV_Jove1B)

També es fa referència i es valora la tasca que fa l'associació de veïns del barri, en la qual els joves participen. S'entén, doncs, que no es tracta d'una associació juvenil però, malgrat tot, els joves hi són presents i hi participen:

Podríamos tener la asociación de vecinos del barrio, que es la que ayuda a hacer proyectos en el barrio, es la que habla con todos los grandes, toda la gente mayor, que viven aquí toda la vida, como las fiestas, las despedidas de la escuela, todo, pero, aunque hay una asociación de vecinos, los jóvenes también siempre intentamos ayudar a hacer esos proyectos. (GIR_L2RV_Jove2A)

Un dels relats posa molt d'èmfasi en la tasca de servei que els educadors socials de la zona realitzen. Explica, a partir de la pròpia experiència, com la tasca d'acompanyament, suport i orientació és fonamental i decisiva per a l'empoderament juvenil:

Me sentí muy importante. Me sentí... hostia, que haya muchas personas que rapeen y muchas personas que a lo mejor quieran hacer esto y que de todas esas personas que se les da mejor que yo me llamen a mí para hacer un videoclip con cámaras profesionales, con editores profesionales, un estudio profesional, que yo lo único que he grabado ha sido para mí, que después me llamen a mí de toda la gente que hay en Gerona que rapea y que me llamen a mí para hacer dos conciertos y digan: "Oye, Chope, ¿te gustaría participar en esto?", pues, eso se me ha hecho muy importante y me ha llenado muchísimo a mí por dentro. Y yo creo que eso también... A ver, que el concierto ha sido hace nada, pero el ámbito de todo eso es como que me ha hecho crecer y querer hacer las cosas bien, porque, hostia, todas estas cosas me han llegado a raíz de que he hecho las cosas bien. Ha sido como el karma. Pero eso me ha llenado mucho por dentro y ese vacío oscuro que tenía se me ha hecho de color. (GIR_L2RV_Jove2B)

Espais i equipaments

Els espais i equipaments són esmentats 18 vegades (13,64 %) en el conjunt dels tres relats. No es reconeixen massa espais i equipaments específicament juvenils. Més aviat es parla d'aquest tema per fer esment del que no hi ha i voldrien que hi hagués en aquest sector:

Com el punt de trobada, com si fos el punt de trobada, m'agradaria que fos un lloc una mica més gran, si pot ser, saps?, perquè els nens puguin agafar, puguin venir aquí, puguin estudiar. Els nens que, per exemple, no tenen els diners suficients els seus pares com per poder pagar una acadèmia, que puguin estar en el punt de trobada, i que puguin tenir més facilitat per trobar alguna cosa que els pugui ajudar, que això l'Esther ho fa. (GIR_L2RV_Jove1B)

Doncs, que pugui ser un espai on poder fer-ho. Que fos un centre obert però per a joves. És igual que un casal per als joves, per als nens de l'ESO, que després de sortir del col·le puguin fer alguna cosa, després de l'estiu, que puguin disfrutar de l'estiu, no estiguin sempre al carrer, a la millor, sense fer res, o que estiguin a casa amb el mòbil, amb la Play, amb la tele, que fessin alguna cosa, que surtin i facin activitats. Que puguin fer del seu estiu un estiu més... En el sentit que puguin disfrutar més, i que puguin disfrutar-ho com es feia abans. Que abans no s'utilitzaven ni mòbils ni tablets ni res electrònic, i ho feies..., t'ho passaves superbé. Que puguin fer jocs així, en plan a l'antiga. Que pugui ser tot més... (GIR_L2RV_Jove1B).

Es reconeix també el camp de futbol com a equipament que aplega un determinat sector de joves, però que és insuficient i no arriba, ni de bon tros, a la majoria de joves. En aquest sentit, un dels relats hi fa referència i diu:

Perquè tenim, això sí, el camp de futbol aquí, al Germans Sàbat, que la majoria van aquí. Posats a demanar, per la meua part? Si em posen una escola de cant al costat de casa, estaria, vaja, supercontenta. O un karaoke. Però clar, és que és la meua opinió, perquè a mi m'agrada molt cantar. Però a la millor a la meua veïna, no. (GIR_L2RV_Jove1B)

També s'esmenta la tasca del casal, però aquest s'identifica com un espai o equipament infantil, no destinat als joves. Es reconeix la feina que fa, però no com un espai o equipament juvenil:

Porque yo le dije..., porque mi madre quería algo que me apoyara para salir de eso: "¿Qué te gustaría probar?" Y dije teatro. Y dijo: "Bueno, pues, te apunto al casal." Y yo iría..., ¿qué tendría?, once-doce años y, pues eso, fui al casal, estuve un verano allí, de los cuales mi amiga Elia, esta que te dije que me ayudó mucho, y un amigo mío que se llamaba Isidre, que ahora hace mucho que no lo veo, también estaba allí, digo: "Hostia, me gusta, voy a probar de apuntarme este año." Me apunté y me lo pasé muy bien. Voy a apuntarme a eso. Y el teatro, quieras o no es mi vida. Me gusta mucho. (GIR_L2RV_Jove2B)

Els relats coincideixen a fer evident la manca d'espais i equipaments destinats als joves. Això fa que els joves hagin d'anar molt al centre de la ciutat o cercar allò que no tenen al barri:

Els joves d'aquí surten molt..., se'n van molt cap a Girona. Molts dels meus amics, o excompanys de classe, estan molt a Girona. Aquí sí que posaria alguna acadèmia d'idiomes per als nens. (GIR_L2RV_Jove1A)

Sí, sí, hi faig vida. Hi vaig quan... Bé, hi faig vida per tot això. I ara més, amb les amigues hi vaig. Vaig, allà on para el bus mateix, anem allà, al bar, prenem alguna coca-cola, algun cafè, o venim aquí, també ho fem. Donem alguna volta, ens quedem a l'institut. Algun dia, si tenim gana, demanem alguna cosa i sopem allà. (GIR_L2RV_Jove1A)

Família

Els relats dels joves també reconeixen la família com un agent educatiu determinant en la seva formació i personalitat.

La meua família és la meua vida. (GIR_L2RV_Jove1A)

Mi padre y mi madre me han ayudado mucho, la verdad. (GIR_L2RV_Jove2B).

S'insisteix en identificar el barri com un barri treballador, format per famílies amb pocs recursos però amb llaços de relació forts que condicionen i determinen l'educació de les noves generacions:

El barrio en verdad te inculca muchas cosas buenas. ¿Por qué? Porque la mayoría que vive fuera de Gerona, a lo mejor vienen de gente gironina que ha tenido mucha pasta, sus ancestros, y aquí en el barrio, como ya están trabajando desde los diez u once años, nuestros abuelos y nuestros padres, pues, nos han educado de otra manera diferente. Puede ser que se vean cosas malas, pero ojalá estas cosas salieran en el periódico, y cómo nos inculcan de verdad a los jóvenes. (...) La gente parece que..., pero es que nos educan de una manera que nos hace a ser todos trabajadores. Puede ser que mucha gente del barrio haya tenido coca o se haya metido o se haya drogado o haya robado, pero después ha tenido su trabajo y ha tenido su casa, su piso, sus niños. ¿Me entiendes? Eso en muy pocos sitios lo ves, que lo padres te educan a trabajar. (GIR_L2RV_Jove2C)

3.3. Bloc C: Reflexió entorn de la comunitat

3.3.1. Taula de freqüències

Les aportacions en aquest bloc també són majoritàriament per part de la jove 1, amb 51 referències (64,56 %), seguides per les del relat de la jove 2, amb 22 referències (27,85 %) i el de la jove 3, amb 6 citacions (7,59 %). Vegeu la taula 3. En aquest apartat, es tracten fonamentalment 4 temes: 1) El diàleg intergeneracional, 2) Les dinàmiques comunitàries, 3) Els factors limitadors i potenciadors de l'empoderament, i 4) Les propostes de canvi o reforç dels recursos i serveis existents.

Taula 5. Freqüències relacionades amb la reflexió sobre la comunitat

	Jove 1			Jove 2			Jove 3			Totals				
	N	Relatiu fila	Relatiu columna	Relatiu taula	N	Relatiu fila	Relatiu columna	Relatiu taula	N	Relatiu fila	Relatiu columna	Relatiu taula	N	Relatiu taula
Diàleg intergeneracional: Comunitat_Joves	2	100,00%	3,92%	2,53%	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	2	2,53%
Diàleg intergeneracional: Conflicte	4	100,00%	7,84%	5,06%	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	4	5,06%
Diàleg intergeneracional: Joves_Comunitat	1	50,00%	1,96%	1,27%	1	50,00%	4,55%	1,27%	0	0,00%	0,00%	0,00%	2	2,53%
Diàleg intergeneracional: Joves_Joves	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%
Dinàmiques comunitàries: Poder	3	42,86%	5,88%	3,80%	4	57,14%	18,18%	5,06%	0	0,00%	0,00%	0,00%	7	8,86%
Dinàmiques comunitàries: Vincles	3	60,00%	5,88%	3,80%	2	40,00%	9,09%	2,53%	0	0,00%	0,00%	0,00%	5	6,33%
Factors limitadors	10	76,92%	19,61%	12,66%	1	7,69%	4,55%	1,27%	2	15,38%	33,33%	2,53%	13	16,46%
Factors potenciadors	14	48,28%	27,45%	17,72%	14	48,28%	63,64%	17,72%	1	3,45%	16,67%	1,27%	29	36,71%
Propostes: Canvi	8	72,73%	15,69%	10,13%	0	0,00%	0,00%	0,00%	3	27,27%	50,00%	3,80%	11	13,92%
Propostes: Reforç	6	100,00%	11,76%	7,59%	0	0,00%	0,00%	0,00%	0	0,00%	0,00%	0,00%	6	7,59%
Totals	51	64,56%	100,00%	64,56%	22	27,85%	100,00%	27,85%	6	7,59%	100,00%	7,59%	79	100,00%

Font: Elaboració pròpia.

El tema que ha rebut més referències en els relats de vida ha estat el referent als factors limitadors i potenciadors de l'empoderament, amb 42 referències (53,17 %). L'ha seguit el relat sobre les propostes de canvi o reforç de la situació existent, amb 17 referències (21,51 %). Les dinàmiques comunitàries han tingut 12 citacions (15,19 %) i, finalment, les qüestions relacionades amb el diàleg intergeneracional han obtingut 8 referències (10,12 %).

3.3.2. Descripció detallada de cada codi

El diàleg intergeneracional

D'aquest tema, s'han recollit 8 referències (10,12 %) que tracten la temàtica des de tres aspectes concrets:

1. **Des d'una perspectiva de conflictes entre generacions.** En aquest cas, s'han recollit quatre aportacions, totes del relat de la jove 1, en què es posa en relleu la dificultat que hi ha que els adults entenguin i respectin la manera de fer i ser dels joves. Posa en relleu el conflicte en l'ús de l'espai públic i de les formes i pràctiques d'expressió i oci dels joves actuals.

Els adults tenen unes expectatives que després ells no compleixen. No sé. Si vols que un jove faci una cosa, fes-la tu també. No sé, "ojo por ojo, diente por diente". (GIR_L2RV_Jove1A)

Sí, són horaris que pots fer tot el que tu vulguis. És igual que si jo agafo i... Doncs això, va ser que va sortir, va baixar cap a baix perquè no paraven la música, i a un dels nens el va agredir

amb el bastó. Li va donar un cop. El nen portava aquí sang, portava... Bé, li veies el braç i el tenia malament, pobre. Quan van veure que l'home anava amb el nen, doncs els altres el van ajudar, i és quan van donar-li un cop. Això ens explicaven els nens a nosaltres. (GIR_L2RV_Jove1B).

2. **Des de la perspectiva del diàleg de la comunitat vers els joves.** D'aquesta temàtica es recullen 2 referències, també de la jove 1. Queda clar, amb aquestes dues aportacions, que la comunitat no considera gaire l'aportació dels joves, que no els té presents en les seves dinàmiques establertes.

Molt bé. I, per exemple, d'entrada, l'altre dia parlàvem de l'associació de veïns, i m'explicava que l'associació era de persones grans, però no hi ha persones joves. Com és aquesta...? Clar, no hi ha relació. No és que sigui una relació dolenta, és que és inexistent. (GIR_L2RV_Jove1B)

3. **Des de la perspectiva del diàleg dels joves vers la comunitat.** Des d'aquesta perspectiva s'aporten dues citacions, una per part de la jove 1 i una altra per part del jove 2. En el primer cas, s'insisteix en la complexitat del diàleg entre generacions, portat a l'extrem entre els joves i la gent gran:

I després volen que tu siguis educat amb la gent gran, quan ells, molts falten al respecte. No sé. Jo respecto molt, molt, les persones grans, però moltíssim, perquè a mi, des de petita, m'ho ensenyaven i m'ho han dit. Igual que els meus germans, igual, respecten moltíssim les persones grans. Si et veuen seran els primers a saludar-te o dir-te qualsevol cosa. Però és que trobes alguns que... (GIR_L2RV_Jove1A)

En el segon cas, el relat del jove 2 insisteix en la responsabilitat que creu que han d'assumir els joves per tal de poder ser autònoms i no dependre dels adults:

A los jóvenes que veo ahora en día, mira que yo parezco ya un abuelo hablando y tengo namás dieciocho años, lo que propondría es que dejen de ser unos niñatos, que apoyen más a su familia, que no porque tengas quince años tienes que estar en un banco sin camiseta –que hay jóvenes que yo he visto que eran unos niñatos y en vez de pasar tiempo con su familia o poder pasar, con el dinero que les dan sus padres comprarse sus porros y su litrona y ponerse hasta el culo–, que busquen trabajo. Y les propondría que la vida te la tienes que buscar tú, no te la tienen que buscar, porque el día que falten sus padres se van a comer una mierda, ahora que van de guais. Y que sienten la cabeza ya en cuanto puedan. Y que estudien, que yo no he hecho lo de estudiar, pero siempre he tenido la mentalidad para trabajar, quieras o no. Ahora sí que me ha gustado estudiar, porque he encontrado lo que he buscado. Pero no he querido nunca..., siempre he tenido mentalizado que no quiero vivir de mis padres. (GIR_L2RV_Jove2C)

Dinàmiques comunitàries

En relació amb aquest tema, es recullen 12 referències (15,19 %), que tracten dos enfocaments diferents:

1. *El poder.* En aquest cas, hi ha 7 aportacions per part de la jove 1 i el jove 2. Fan referència a les relacions de poder entre els joves, els adults i la gent gran. En el primer cas, queda clar que hi ha tensions i abusos de poder entre els grups i, a vegades, amb algun jove. El relat d'aquest jove és prou clar, en el sentit que ha estat víctima d'aquest abús de poder i també l'ha practicat:

Lo que buscaba es ser respetado. Y, claro, como de pequeño, pues, un grupo –que no te digo que sea todo el instituto, nada más fue un grupo– que me lo hacía aparte, se reía de mí, después que ese mismo grupo cuando pasaba por ahí agachara la cabeza por tal de que yo no hiciera nada, aunque no les hiciera *bullying* a ellos. Pero, pasara y agachara la cabeza diciendo: “Cuidado, que este es peligroso”, pues eso, como que me hacía crecer. Porque, coño, lo he sufrido yo; ahora soy yo el que tengo el poder. ¿Me entiendes? Ahora soy yo el que paso y no se atreven a decirme nada y al que se pase le parto la boca. Pues me hacía ser como más fuerte, me hacía crecer el ego. (GIR_L2RV_Jove2B)

Val la pena afegir que el mateix jove fa un procés de reflexió i d'autocrítica que el porta a prendre consciència de les conseqüències de reproduir el mal tracte rebut i l'abús de poder:

Y, después, cuando entré en el ciclo, conocí a otras personas, senté la cabeza, pude reflexionar, dije: "Hostia, es que era un puto gilipollas." Porque lo que yo sufrí en la primaria, que yo lloraba solo en mi habitación cada día, después se lo estoy haciendo a gente que no merece la pena que pase eso por culpa mía. Y después dices: "Hostia, soy un subnormal, ¿sabes?, por hacerlo." Pero, bueno, yo creo que cuando eres adolescente no te das cuenta de esas cosas. (GIR_L2RV_Jove2B)

En relació amb els adults, se cita l'associació de veïns i s'insisteix que encara que hi hagi aquesta associació formalment constituïda majoritàriament per adults, els joves també sempre intenten ajudar en els projectes que es porten a terme.

En relació amb la gent gran, es fa evident la dificultat de repartir el poder entre els joves (amb més força, destresa i coneixements tecnològics) i les persones grans (amb l'experiència i, sovint, el coneixement acumulat).

2. *Els vincles.* S'aporten cinc referències per part de la jove 1 i el jove 2. Es posa en relleu la importància que té la comunitat per a alguns d'aquests joves i el fort vincle que els uneix, especialment a Germans Sàbat:

I si no podia algun dia la meva mare quedar-se amb mi, tenia o els meus avis o les meves tietes, o els mateixos veïns, que sempre me'ls he estimat moltíssim, he estat jo amb ells. Si no estava a casa d'un estava a casa de l'altre. I, o sigui, sempre ha sigut superbé, he tingut molt bona relació amb tots els veïns de... Tot el que ha sigut la meva barriada, de Germans Sàbat, superbé. És que hem estat tots els uns pels altres. I m'ha agradat molt sempre haver pogut estar amb ells allà. (GIR_L2RV_Jove1B)

El barrio en verdad te inculca muchas cosas buenas. ¿Por qué? Porque la mayoría que vive fuera de Gerona, a lo mejor vienen de gente gironina que ha tenido mucha pasta, sus ancestros, y aquí en el barrio, como ya están trabajando desde los diez u once años, nuestros abuelos y nuestros padres, pues, nos han educado de otra manera diferente. (GIR_L2RV_Jove2C)

Propostes

D'aquesta temàtica es recullen 17 referències (21,51 %) que es classifiquen en dues direccions:

1. *Propostes de canvi.* Hi ha 11 referències (13,92 %) aportades per la jove 1 i la jove 3. Una de les referències en què coincideixen les dues joves té a veure amb el tema de la seguretat i el benestar a l'espai públic.

Jo vull que el meu germà de 10 pugui disfrutar el que jo he pogut disfrutar quant a poder sortir al carrer, que pugui estar ben segur que no li passarà res. Que si cau, bé, pots caure com jo vaig poder caure de petita, però que estigui segur i que pugui anar a casa del seu amic, que no li passarà res. O que pugui tornar del col·le ell sol, sense que ens preocupem d'"estarà bé el nen? Li haig de donar un telèfon." Saps? Jo, de petita, podia tornar del col·le cap a casa sola. (GIR_L2RV_Jove1A)

...perquè jo, a les 10 de la nit, al meu barri, no puc anar tranquil·la pel carrer. I això... que hi vaig... (GIR_L2RV_Jove3A2)

També es demana un institut més gran, amb més diversitat de propostes formatives que puguin atendre els interessos i necessitats dels joves:

En aquest barri? Una escola per posar graus, o sigui, per estudiar més, en plan, graus superiors, grau mitjà. Això aniria molt bé. Aniria molt bé perquè... Ja et dic, posar alguna cosa pública. Perquè si has d'anar a Girona, fins a Girona, i haver de pagar... (GIR_L2RV_Jove1A)

Es demana també un espai per a joves, sense concretar massa. Un espai informal on els joves puguin estar-s'hi i passar l'estona:

Que fos un centre obert però per a joves. És igual que un casal per als joves, per als nens de l'ESO, que després de sortir del col·le puguin fer alguna cosa, després de l'estiu, que puguin disfrutar de l'estiu, no estiguin sempre al carrer... (GIR_L2RV_Jove1B)

Potser un lloc... Un lloc més per estar, o sigui, com si fos un lloc, com si estiguessis, per exemple, saps què és la Via Lúdica? (GIR_L2RV_Jove3A2)

A banda d'aquests comentaris, s'esmenten altres possibles propostes, com ara: una escola d'idiomes, una escola de cant, més beques i ajudes per a les famílies i joves que ho necessiten, una piscina i una zona d'higiene canina.

2. *Propostes de reforç.* Hi ha 6 referències en els relats (7,59 %), totes fetes per part de la jove 1. Les aportacions d'aquestes referències coincideixen amb aportacions que ja han estat fetes en l'apartat de propostes de canvi. Tracten el tema d'una acadèmia d'idiomes, de la seguretat al carrer, d'ajudes a les famílies, o d'un espai o centre per als joves.

Factors limitadors i potenciadors

Els factors limitadors i potenciadors de l'empoderament juvenil han obtingut un total de 42 referències en el conjunt dels tres relats de vida. Això equival a un 53,17 % de les citacions en aquest bloc d'anàlisi. Predominen les aportacions i comentaris relacionats amb els factors potenciadors, amb un total de 29 referències (36,71 %), mentre que els factors limitadors en tenen 13 (16,46 %).

En relació amb els factors potenciadors, els relats fan referències a la família, els educadors socials, els professors de l'institut, els veïns, els amics, la possibilitat de viure experiències en diferents activitats, etc. De fet, de l'anàlisi dels relats, es desprèn justament que una comunitat enfortida i que connecti els diferents serveis i recursos existents tindrà més possibilitats de proporcionar un bon acompanyament als joves i, segurament, facilitar-los que trobin els seus espais on desenvolupar els propis interessos.

Els meus pares em van dir: "Concentra't en els estudis." Ells volien que estudiés, sempre m'han recolzat i tot (...). Vam anar justíssims amb la meua família, molt justos, perquè els meus pares em van ajudar. Jo també vaig ajudar una mica, perquè, clar, no volia que els meus pares anessin # perquè vaig entrar a la privada. (GIR_L2RV_Jove1A)

Sí, sí, tienes que vivir experiencias, claro. Todo el mundo del barrio en que estoy vive experiencias para ser quien es. (GIR_L2RV_Jove2B)

Entrar en el ciclo. Entré en el ciclo, conocí a personas, vi que aunque tuviera un nuevo grupo de amigos y aunque me hiciera conocido, que ya lo era... –no conocido de famoso, sino que la gente te conoce, voy a una discoteca y me encuentro a alguien...–, pues, básicamente, el clic que me ha hecho centrar la cabeza han sido mis amigos, mi novia y mis padres y mis tutores. Esos son los que me han hecho hacer el clic y saber cómo encaminarme bien. (GIR_L2RV_Jove2B)

Pel que fa als factors limitadors, es recullen un total de 13 referències entre els tres relats, un 16,46 % del total. La majoria de les referències les proporciona la jove 1. Les aportacions són, principalment, relacionades amb l'institut i el rol dels professors. Es considera que, en molts casos,

haurien de millorar la seva relació i vinculació amb els nois i noies. Que s'hauria de millorar el tema de l'orientació educativa i també s'apunta que falten cicles formatius de formació professional.

Que els professors són massa... ja vells, si tenen una educació, una manera d'explicar molt antiga, que no s'ha actualitzat i encara que aquest centre és relativament nou. (...). És nou per fora, però els professors, la manera d'explicar... És que és antiga, és com de... fa molt de temps, que no és dinàmic, és... d'estudiar, estudiar, estudiar, fer exàmens, estudiar i fer exàmens. Si ho fas malament, suspens, si ho fas bé, aprovat (...). (GIR_L2RV_Jove3A2)

No són iguals els profes d'ara, són diferents. Són bastant rars. No sé, o sigui, en plan, si tens el nen, doncs va, fes-li alguna activitat, fes que faci això... Jo ho veig des de fora, des del que jo veig. (GIR_L2RV_Jove1A)

Un dels relats apunta també com a factor limitador el racisme que hi ha. Part de la població de Germans Sàbat és gitana i aquest factor considera que els discrimina, doblement si ets jove.

La gent és molt racista. És molt, molt racista. Sí que és veritat que els gitanos són una miqueta masclistes, però no tots. I també, el fet de "uah, es gitana, pues es así..." Es un poquito... (...). El que parlàvem abans de les generalitzacions, no? Amb els joves, amb els gitanos, amb tot. (GIR_L2RV_Jove1A)

4. Síntesi

Els resultats obtinguts en aquest informe de relats de vida es triangularan amb els resultats obtinguts en l' [Informe 1](#) d'entrevistes portades a terme amb joves de la mateixa comunitat i amb [l'Informe 3: anàlisi de grups de discussió](#), que també s'ha fet amb diferents agents. La síntesi d'aquest treball és la que dona lloc a l'[Informe de la comunitat Esquerra del Ter \(Girona\)](#) Tots aquests documents són accessibles en obert al Dipòsit Digital de la UdG.

5. Bibliografía

- Martín García, A. V. (1995). Fundamentación teórica y uso de las historias y relatos de vida como técnicas de investigación en pedagogía social. *Aula*, 7, 41-60.
- Mas García, X. (2007). Una mirada creativa hacia el método biográfico. *Encuentros multidisciplinares*, 9, 27, 16-21.
- Passeggi, M. C. (2011). Aproximaciones teóricas a las perspectivas de la investigación (auto)biográfica en educación. *Revista Educación y Pedagogía*, 23(61), 25-40.

Annex 1. Guió relats de vida

*Aquest guió ha de servir perquè qualsevol persona de l'equip tingui clar què ha de fer davant un jove seleccionat pel relat de vida

Les trobades

Primera trobada

- Crear un espai de confiança, informal que connecti una mica entrevistat i entrevistador/a.
- Presentació de la persona i el projecte de recerca.
- Recollir el consentiment informat.
- Explicar que no es tracta d'una entrevista, no farem preguntes-respostes, sinó que un relat de vida. Un relat de vida consta de 2 a 4 sessions (en funció de com vagi) en què ell/a podrà esplaïar-se i explicar les seves vivències. Al final, quan ja haguem fet totes les trobades i abans d'utilitzar-lo per la recerca podrà fer una relectura del que haurem transcrit i comentar el que li sembli.
- Recordar-li que ens interessa conèixer la opinió, les seves vivències i que per això l'hem seleccionat.
- Iniciar el relat de vida, gravar àudio.
- Previsió de durada entre 1 i 2 hores.
- Quedar per la següent trobada.

Trobades de seguiment

- Continuar amb les parts del guió que no s'hagin tractat.
- Previsió de durada entre 1 i 2 hores
- Quedar per la següent trobada.

Sessió de tancament

- Relectura

Guió

A tenir en compte per la persona entrevistadora:

- L'ordre no ha de ser el que presentem
- Anar generant preguntes d'aprofundiment
- Explicar el concepte de comunitat d'hebe, demanar el concepte de comunitat que sent i que viu el jove que farà el relat.
- Si li surten paraules com "empoderament" o "participació" preguntar com entén aquestes paraules.

Objectiu del relat: Saber qui ha acompanyat el/la jove en el procés d'empoderament, saber com s'ha sentit ell/a i quin ha estat el seu rol en aquest procés.

Estructura del quió

Bloc 1. Descriptiu

Ens agradaria que ens expliquessis la teva trajectòria en relació a la participació i vinculació a aquest territori des que vas arribar/néixer fins el moment actual.

Preguntes/variables a tenir en compte per ajudar a aprofundir:

- Diries que ets de Celrà/Girona/Ciutat Vella?
- Quan hi vas arribar/ hi vas néixer?
- Què significa per tu el concepte de comunitat?
- Quina impressió del barri i la comunitat tens o tenies? És la mateixa?
- Quin record tens de petit/a? Recordes els espais de relació de llavors? I d'ara?
- Com vius el barri? Hi ha moguda?
- T'impliques/participes en què? Per què?
- Per quins serveis/recursos has passat?
- Has anat a l'escola i institut el mateix barri/poble? Has fet extraescolars aquí?
- Si no hi has nascut com recordes el procés d'introducció a la comunitat? Algú t'ha ajudat? En quina mesura t'han ajudat?
- Què entens tu per participar?
- Com diries que et vas començar a implicar a participar amb temes del barri/poble?
- Existeixen experiències o pràctiques liderades pels joves?
- Existeixen moviments socials (liderats o amb presència de joves) que reivindiquin l'increment de poder de determinats col·lectius?

Bloc 2. Valoratiu

**Tenir en compte les dimensions d'empoderament i aprofundir quan calgui (si en el relat surten elements que tinguin relació amb les dimensions)*

A. En relació a la història que ens acabes d'explicitar i segons la teva vivència, com valores el suport que tu has rebut en aquesta comunitat? T'has sentit acompanyat?

Preguntes/variables a tenir en compte per ajudar a aprofundir:

- Has trobat algú o els serveis que necessitaves quan els has buscat?
- Has trobat a faltar serveis o recursos?
- Com valores els serveis o recursos que t'has trobat o hi ha?
- Penses que hi ha xarxa o xarxes o que es tracta d'un lloc desintegrat on tothom fa la seva?
- Com definiries la relació que tu tens amb la resta d'agents de la comunitat (relacions intergeneracionals?).

B. A partir de la història que ens has explicat, a dia d'avui diries que formes part activa d'aquesta comunitat? Com definiries la teva activitat o participació?

Preguntes/variables a tenir en compte per ajudar a aprofundir:

- Si participa d'alguna entitat o associació, has pogut treballar en equip en aquesta associació o entitat? Has sigut molt crític o t'has apuntat a iniciatives que ja hi havia.
- Si no participa, què fas amb el temps que tens, amb qui ho fas? Com ho fas? Què t'aporta? Què creus que aportes tu als altres?
- Quins són els principals obstacles o dificultats que t'has trobat per poder portar a terme els teus projectes/iniciatives/activitats.
- Hi ha canvi generacional a les entitats/associacions que participes?
- Has tingut la sensació que t'han tingut en compte la teva opinió? T'han convidat a algun espai de consulta o decisió de la comunitat?

Bloc 3. Propositiu

- A partir de la teva experiència com a jove que vius en aquesta comunitat/territori què posaries de relleu i què trobes a faltar?
- Què proposaries de cara als joves més joves?

Annex 2. Codis i definicions

Categories/ Code groups	Nº de codi i Codi	Definició
Dimensions de l' empoderament (individuals o col·lectives/comunitàries)	1. Autoestima	L'autoestima és una actitud positiva cap a un mateix que permet apreciar-se i valorar-se.
	2. Autonomia	L'autonomia és la capacitat de dotar-se d'objectius i normes pròpies de comportament que possibiliten prendre iniciatives, emprendre accions i autogestionar.
	3. Capacitat crítica	La capacitat crítica és la capacitat de formular arguments propis i de confrontar-los amb idees externes.
	4. Eficàcia	L'eficàcia és la capacitat d'assolir els objectius o efectes desitjats.
	5. Identitat comunitària	La identitat comunitària és la consciència de compartir elements socioculturals amb un grup que s'identifica com a comunitat.
	6. Metaaprenentatge	El meta aprenentatge s'assoleix en ser conscient que s'aprèn a partir d'aprenentatges previs.
	7. Participació	La participació consisteix en ser part o prendre part en alguna cosa.
	8. Responsabilitat	La responsabilitat és la capacitat d'assumir i dur a terme les tasques encomanades i les decisions pròpies, acceptant les conseqüències que se'n derivin.
	9. Treball en equip	El treball en equip és la interacció d'un grup de persones que, de manera intencionada, col·laboren per aconseguir un objectiu comú.
Descripció de la comunitat	10. Espais i equipaments	Espais físics disponibles (no necessàriament dissenyat per a joves) que es fan servir per a joves (centres cívics, centres educatius, carrer, places, etc.).
	11. Programes i serveis	Estratègies i actuacions coordinades destinades o liderades per la joventut en la comunitat (administració, entitats, associacions, etc.)

	12. Espai virtual	Espais virtuals i xarxes socials (canals youtube, tiktok, comptes twitter,...) liderats o dirigits a les persones joves, principalment.
	13. Moments	Espai temporal on tenen lloc fets importants pel desenvolupament dels propis joves
	14. Recursos	Recursos econòmics i materials (no humans) disponibles o no disponibles.
	Agents 15. Professionals/Referents 16. Grup d'iguals 17. Família 18. Administració 19. Altres agents (Col·lectius/moviments/associacions)	Persones o col·lectius que actuen com a referents pels joves i que prenen un paper rellevant en el seu desenvolupament.
Valoració de la comunitat	20. Factors limitadors	Elements de la comunitat que generen un impacte negatiu per l'empoderament de les persones joves. Poden ser tant individuals com col·lectius i externs o interns.
	21. Factors potenciadors	Elements de la comunitat que generen un impacte positiu per l'empoderament de les persones joves. Poden ser tant individuals com col·lectius i externs o interns.
	Diàleg intergeneracional 22. Comunitat_Joves 23. Joves_Comunitat 24. Joves_Joves 25. conflicte	- Percepció de la comunitat vers els joves - Percepció dels joves vers la comunitat - Percepció dels joves vers la joventut o altres joves - Identificació del conflicte
	Dinàmiques comunitàries 26. Poder 27. Vincles	Valoració de l'entramat social existent, vincles que s'estableixen i distribució del poder entre ells.
	Estratègies i noves propostes de comunitat per l'empoderament juvenil 28. Canvi 29. Reforç	Canvis/transformacions que hauria de fer la comunitat, o iniciatives/elements que s'haurien de reforçar per afavorir l'empoderament de les persones joves (Les necessitats poden ser interpretades en clau de proposta)

Dades de contacte:

hebe@udg.edu

@ProyectoHebe

<https://www.projectehebe.com>

